

MÕNISTE VALLA 2015. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANNE

01.01.2015 – 31.12.2015

Asutuse nimetus	Mõniste Vallavalitsus
Aadress	Mõniste
Telefon	+ 372 789 1297
E-posti aadress	vald@moniste.ee
Interneti kodulehekülje aadress	www.moniste.ee
Registrikood	75001129
Tehingupartneri kood	575101
Vallavanem	Katrin Roop
Audiitor	OÜ FinantsKindlus

Majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest.

Dokument koosneb 33 leheküljest.

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	3
Finantsandmete avaldamise täpsuse valimine	3
Üldine ülevaade Mõniste vallast	3
Ülevaade tähtsamatest finantsnäitajatest	4
Ülevaade majanduskeskkonnast.....	4
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	9
BILANSS	9
TULEMIARUANNE	10
RAHAVOOGUDE ARUANNE	11
NETOVARA MUUDUSTE ARUANNE	12
EELARVE TÄITMISE ARUANNE	13
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	15
Lisa 1. Aastaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	15
Lisa 2. Raha ja selle ekvivalendid	20
Lisa 3. Maksud, lõivud, trahvid.....	20
Lisa 4. Muud nõuded ja ettemaksed	21
Lisa 5. Materiaalne põhivara	21
Lisa 6. Bioloogiline vara	22
Lisa 7. Võlad tarnijatele	22
Lisa 8. Muud kohustused ja saadud ettemaksed.....	22
Lisa 9. Laenukohustused	23
Lisa 10. Saadud toetused	24
Lisa 11. Tulud kaupade ja teenuste müügist.....	25
Lisa 12. Muud tegevustulud	25
Lisa 13. Antud toetused	26
Lisa 14. Tööjõukulud.....	26
Lisa 15. Majandamiskulud	27
Lisa 16. Muud tegevuskulud	28
Lisa 17. Seotud osapooled.....	28
Lisa 18. Selgitused eelarve täitmise aruande kohta	29
Lisa 19. Selgitus netovõlakoormuse kohta.....	32
 Katrín Roop	 2
Vallavanem	

TEGEVUSARUANNE

Käesoleva majandusaasta aruande eesmärk on anda arusaadaval moel ja olulist informatsiooni Mõniste Vallavalitsuse majandusaasta tegevuste, tulemuste, finantsseisundi ja rahavoogude kohta.

Tegevusaruande eesmärk on anda ülevaade Mõniste valla 2015. majandusaasta tegevustest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus valla finantsseisundi ja majandustegevuse hindamisel, olulistest sündmustest ning arengusuundadest.

Finantsandmete avaldamise täpsuse valimine

Raamatupidamise aastaaruande koostamise täpsusastmeks on euro täpsus. Seda kasutatakse tegevusaruandes finantsnäitajate avaldamisel.

Üldine ülevaade Mõniste vallast

Omavalitsusüksus korraldab kohaliku elu küsimusi, mis on talle pandud seadustega või mis ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada ning täidab talle seadusega pandud või lepingust tulenevaid riiklikke kohustusi.

Mõniste valla hallatavateks asutusteks on lasteaed – põhikool Mõniste Kool, Mõniste raamatukogu, Kuutsi raamatukogu, Mõniste rahvamaja ning hooldekodu Pihlakobar. Lisaks on valla ülesandeks korraldada sotsiaalabiteenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustuse ja kanalisatsiooni funktsioneerimist, üldist heakorda, vallasisest ühistransporti ning valla teede korrashoidu.

Mõniste valla omapära määratleb piiriäärne asukoht ja kaugus suurematest keskustest – Võrust ja Valgast 45 kilomeetrit. Mõniste vald asub Eestimaa lõunatipus. Suuremad külad Mõniste vallas on Saru, Mõniste ja Kuutsi. Kuutsi külas asuvad lasteaed- põhikool, raamatukogu ja riiklik Mõniste muuseum. Vallavalitsus, raamatukogu ja perearsti keskus ja hooldekodu paiknevad Mõniste külas.

Seisuga 31.12.2015 oli Mõniste vallas elanike arve 873.

Valla omavalitsusorganid

Vallavolikogu – valitakse valla hääleõiguslike kodanike poolt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel. Mõniste Vallavolikogu on 9 – liikmeline. Volikogu ülesannete täitmise eest hüvitise maksmine toimub Mõniste Vallavolikogu määrusega kehtestatud korra alusel.

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Vallavalitsus – volikogu poolt moodustatav täitev ja korraldav organ. Mõniste Vallavalitsus on 4- liikmeline. 2015. aastal vallavalitsus liikmetele vallavalitsuse istungite ettevalmistamise ja osavõtu eest tasu makstud ei ole.

Ülevaade tähtsamatest finantsnäitajatest

Tähtsamad finantsnäitajad

	2015	2014	2013	2012	2011
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	2 920 184	3 051 361	3 098 264	3 337 079	2 673 053
Kohustused aasta lõpus	828 724	927 243	954 328	1 135 654	1 069 291
Netovara aasta lõpus	2 043 690	2 124 118	2 143 936	2 201 425	1 603 762
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	1 150 272	1 069 006	991 055	1 707 000	906 503
Tegevuskulud	-1 218 042	-1 077 816	-1 036 420	-1 083 079	-813 369
Tegevustulem	-67 770	-8 810	-45 365	623 921	93 134
Muud näitajad					
Likviidsus *	0,61	0,96	0	2,94	1,19
Lühiajaline maksevõime **	1,69	2,09	1,31	0,93	2,12
Kohustuste osakaal varadest	30%	30%	31%	34%	40%
Laenukohustuste osakaal varadest	28%	29%	30%	28%	36%
Piirmäärade täitmine					
Põhitegevuse tulem***	140 935	144 952	32 620	74 125	58 034
Netovõlakooormus****	70%	77%	105%	114%	123%

*Likviidsus – likviidsed varad/lühiajalised kohustused

**Lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustused

***Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st ei tohi olla negatiivne)

****Netovõlakooormus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2012. aastal on 60% põhitegevuse tuludest.

Ülevaade majanduskeskkonnast

2015. aasta majanduskasv oli 1,6%, mis on viimase nelja aasta kiireim. Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab 2016. aastal 2% ja 2017. aastal 3%.

2015. aastal toetas elanike ostujõudu kiire brutopalgatulu kasv, maksuvaba tulu tõus, tulumaksumäära langetamine ja kasvanud peretoetused. Lisaks langes mootorikütuse hind. Eratarbimise kasv aeglustub 2016. aastal võrreldes 2015. aastaga. 2016. aastaks prognoositakse eratarbimise reaalkasvu 3,4%ni ning 2017. aastal 2,5%ni.

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Tööhõive kasvas 2015. aasta teises pooles 2,6%ni. Hõive määr on ajalooliselt kõrgeim ehk 65,2%, mis aga seab piirid töötajate arvu edasisele kasvule. Osaliselt oli hõive kasvu taga töötamise register. Tööturul jätkub olukorra pingestumine, mistõttu püsivad palgasurved.

Keskmise palga kasv püsis 2015. aastal 6% juures. Palgakasv oli kiireim keskmisest madalama palgaga harudes.

Ekspordi kasvuks prognoositakse 2016. aastal 1,6% tänu globaalselt ebasoodsatele teguritele. Alates 2017. aastast hakkab aga globaalne majandusaktiivsus paranema ning 2017. aasta ekspordi kasvuks prognoositakse 3,8%.

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Pank, Statistikaamet

Ülevaade peamistest arengusuundadest Mõniste vallas

30. jaanuaril 2013 kehtestati Mõniste valla arengukava 2013 – 2019. Mõniste valla visioon: **Mõniste on inimesekeskne, ettevõtlusele ja turismile orienteeritud, haridust, kultuuri ja sporti soosiv vald Eestimaa lõunatipus. Kaunis loodus, turvalisus, säästva ja tasakaalustatud arengu põhimõtetest juhendumine tagavad meeldiva elukeskkonna ja positiivsed emotsioonid.**

Mõniste valla juhtimise, koostöö ja eelarve valdkonna strateegiline peaeesmärk on **Mõniste on arenev, teotahteline ja jätkusuutlik omavalitsus, kes on avatud koostööle, järgib tasakaalustatud arengu põhimõtteid ja on orienteeritud inimesekesksusele.**

2015. aasta tegevused:

- Mõniste valla esindajad osalesid MTÜ Võrumaa Omavalitsuste Liit, MTÜ Eesti Maaomavalitsuste Liit, MTÜ Terve Võrumaa ja MTÜ Võrumaa Partnerluskogu tegevuses;
- Koostöös lepingupartneritega (MTÜ Murtud Rukkilille Ühing, Mõniste Kool, Mõniste Rahvamaja, Kaitseliidu Antsla Kompanii ja MTÜ Ääremaa Noored) anti välja Mõniste valla „Rukkilille kodu“ tiitel;
- Valla tänukirjaga tunnustati 16 tublit Mõniste valla elanikku;
- Detsembri lõpus korraldati vastuvõtt aasta jooksul sündinud lastele ja nende vanematele.

Mõniste valla majanduskeskkonna arendamise valdkonna strateegiline peaeesmärk on **Mõniste on soodsa ettevõtluskeskkonnaga vald, kus on olemas head tingimused investeerimiseks ja uute ettevõtete loomiseks.**

2015. aasta tegevused:

- Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava elluviimise raames esitas AS Võru Vesi taotluse Keskkonnainvesteeringute Keskusele Andruse puurkaevu veepuhastusseadme paigaldamiseks ning Sarus biopuhasti väljavahetamiseks, mõlemas projektis osales Mõniste vald kaasfinantseerijana kokku summas 11 271 eurot. Taotlused rahuldati ning tööd teostati 2015. aasta.
- Valla teede kapitaalremondiks kulutati 76 163 eurot, rekonstrueeriti Parmupalu-Varstu, Mõniste-Luhtu ja Tiitsa-Sinesaare teed. Hoolduseks (koos lumetõrje kuludega) kulus 15 551 eurot.
- Hajaasustuse programmi raames toetati kaheksa majapidamise vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehitust või rekonstrueerimist kogusummas 16 083 eurot (koos riigitoetusega).

Looduskeskkonna ja heakorra valdkonna strateegiline peaesmärk on **Mõniste on rikkaliku ajaloo- ja kultuuripärandiga ning looduskaunite paikadega vald, pakkudes mitmekülgsed võimalusi vaba aja sisustamiseks ja meeldejääva puhkuse veetmiseks.**

2015. aasta tegevused:

- Hooldati looduskaitse all olevaid Mõniste ja Karisöödi parki, Keskkonnainvesteeringute Keskus 2015. aastal tegevust ei toetanud.
- Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusega korraldati ohtlike jäätmete kogumisring, projekti kogumaksumus oli 2 203 eurot, omafinantseering 592 eurot.
- Ülevallaline traditsiooniline heakorrapäev korraldati mai alguses kuues piirkonnas.

Kultuuri, hariduse ja noorsootöö valdkonna strateegiline peaesmärk on **Mõniste on ainulaadse kultuurilooga vald, kes hindab oma kultuuripärandi väärtust, toetab kohaliku rahvakultuuri arengut ja pakub huvilistele võimalust saada ehedaid kultuurielamusi. Mõniste vald pakub kvaliteetseid ja mitmekülgsed õppimisvõimalusi, väärtustades haridust ja haritust ning elukestva õppe põhimõtteid.**

2015. aasta tegevused

- Mõniste Rahvamaja taidlusingides osales aasta jooksul üle 80 inimese. Astuti üles erinevatel kontsertidel koha peal ning esineti ka väljaspool valda.
- Mõniste muuseumis, mis ei ole valla hallatav asutus, toimus aasta jooksul hulgaliselt erinevaid õppepäevi.

Sotsiaalhoolekande, elanike tervishoiu ja turvalisuse valdkonna strateegiline peaesmärk on **Mõniste on oma elanikest hooliv, tervislikke eluviise propageeriv ning turvalise elukeskkonnaga vald.**

2015. aasta tegevused:

- Mõniste Sotsiaal- ja tervishoiukeskuse hoone garantiitööd teostati novembris-detsembris 2015.
- Mõniste Sotsiaal- ja Tervishoiukeskuses tegutseb eakate ööpäevaringseks hooldamiseks hooldekodu Pihlakobar. Samas majas tegutsevad pere- ja hambaarst, Mõniste raamatukogu ning elavad sotsiaalelupinda kasutavad isikud.
- Sotsiaalkindlustusamet väljastas Mõniste Vallavalitsusele tegevusloa toetatud elamise teenuse osutamiseks (8 kohta) ja igapäevaelu toetamise teenuse osutamiseks (10 kohta).

Mõniste valla eesmärgid 2016. aastaks

- **Sportimisvõimaluste parandamine.** Mõniste Koolil puudub võimla. Parandamiseks õpilaste ja lasteaialaste võimalusi sporditegevuseks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele veebruaris esitatud taotlus rahuldati ning Mõniste kooli juurde ehitatakse kunstmurukattega universaalne minispordiväljak.
- **Mõniste laste huvitegevuse võimaluste laiendamine.** Mõniste Kooli juurde planeeritakse luua pärimusmuusika suunaga huvikool.
- **Tingimuste parandamine kultuuritegevuseks.** Mõniste Rahvamaja esimesel korrusel asuvas köögis ja invatualetis on ilmnunud kanalisatsioonisüsteemi probleemid, 2016. aastal planeeritakse neis ruumides suuremad remonditööd. Mõniste pargis asuv kõlakoja ees olev puidust tantsuplats on amortiseerunud, 2016. aastal on plaanis platsi suurendada ning katta sillutuskiividega.
- **Teede hooldus.** Teede suvise hoolduse käigus on kavas eemaldada võsa valla ja avalikuks kasutuseks olevate erateede äärest, teed greiderdada ja profileerida ning mõnes lõigus ka täita purustatud kruusaga.
- **Hooldekodu arendamine.** Mõniste hooldekodul „Pihlakobar“ puudub lift. Seetõttu on 2016. aastal kavas projekteerida lift. Veel on plaanis soetada inventari (ratastoole, päästekangaid, vahekardinaid, rulaator, elektripliit), mis lihtsustaks hooldajate tööd ning parendaks seeläbi teenuse kvaliteeti. Tegevust toetab Rahandusministeerium 8

000 euroga.

- **Mõniste valla juubeliaasta tähistamine.** 2016. aasta on juubeliaasta, sest Mõniste esmamainimisest Mendisena möödub 630 aastat ja Mõniste valla omavalitsusliku staatuse taastamisest 25 aastat. Selleks puhuks on plaanitud mitmed üritused ja tegevused läbi kogu aasta.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

BILANSS

eurodes

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Varad			
Käibevara			
Raha	2	40 728	68 835
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3A	49 196	42 917
Muud nõuded ja ettemaksed	4	24 045	38 144
Käibevara kokku		113 969	149 896
Põhivara			
Materiaalne põhivara	5	2 753 945	2 845 542
Bioloogilised varad	6	52 270	52 270
Põhivara kokku		2 806 215	2 897 812
Varad kokku		2 920 184	3 047 708
Kohustused ja netovara			
Lühiajalised kohustused			
Võlad tarnijatele	7	9 602	14 426
Võlad töötajatele		6 049	4 302
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	3, 8	32 119	33 391
Laenukohustused	9	19 526	19 738
Lühiajalised kohustused kokku		67 296	71 858
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	9	809 198	855 385
Pikaajalised kohustused kokku		809 198	855 385
Netovara			
Reservid		2 556	2 556
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem		2 117 909	2 141 381
Aruandeaasta tulem		- 76 775	- 23 472
Netovara kokku		2 043 690	2 120 465
Kohustused ja netovara kokku		2 920 184	3 047 708

TULEMIARUANNE

eurodes

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Tegevustulud			
Maksutulud	3B	474 356	456 695
Saadud toetused	10	498 012	456 668
Tulud kaupade ja teenuste müügist	11	175 818	155 862
Muud tegevustulud	12	2 086	1 577
Tulud kokku		1 150 272	1 070 802
Tegevuskulud			
Antud toetused	13	- 96 505	- 63 325
Tööjõukulud	14	- 577 255	- 501 187
Majandamiskulud	15	- 306 856	- 312 311
Muud tegevuskulud	16	- 75 589	- 64 663
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	5	- 161 837	- 141 779
Kulud kokku		-1 218 042	-1 083 265
Tegevustulem		- 67 770	- 12 463
Finantstulud ja –kulud			
Intressikulu	9	- 9 014	- 11 015
Muud finantstulud ja –kulud		9	6
Finantstulud ja –kulud kokku		- 9 005	- 11 009
Aruandeaasta tulem		- 76 775	- 23 472

RAHAVOOGUDE ARUANNE*eurodes***Lisa 31.12.2015 31.12.2014**

Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		-67 770	-12 463
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	5	161 837	141 779
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	16	15 191	4 559
Kasum/kahjum põhivara müügist	5	3 777	1 797
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	10	-8 041	-39 101
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		27 354	28 178
Korrigeeritud tegevustulem		132 348	124 749
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus		7 820	-16 199
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus		-4 350	14 926
Kokku rahavood põhitegevusest		135 818	123 476
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara eest		-90 807	-27 854
Laekunud põhivara müügist	5	1 600	2 851
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	10	8 041	39 101
Tasutud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-27 354	-28 178
Laekunud intressid ja muud finantstulud		9	11
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-108 511	-14 069
Rahavood finantseerimistegevusest			
Tasutud kapitalirendi põhiosa maksed		-46 400	-42 011
Tasutud intressid ja muud finantskulud	9	-9 014	-11 015
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-55 414	-53 026
Puhas rahavoog		-28 107	56 381
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul		68 835	12 454
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul		40 728	68 835
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-28 107	56 381

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

eurodes

	Kassareserv	Muud reservid	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2013	2 556	90	2 141 291	2 143 937
Aruandeaasta tulem			-23 472	-23 472
Saldo seisuga 31.12.2014	2 556	90	2 117 819	2 120 465
Aruandeaasta tulem			-76 775	-76 775
Saldo seisuga 31.12.2015	2 556	90	2 041 044	2 043 690

EELARVE TÄITMISE ARUANNE*eurodes*

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
Tegevustulud	634 816	639 795	647 869
Füüsilise isiku tulumaks	390 000	398 940	404 201
Maamaks	65 000	63 800	63 716
Tulud kaupade ja teenuste müügist	178 716	173 596	176 255
Muud tegevustulud	1 100	3 459	3 697
Saadavad toetused tegevuskuludeks	454 141	475 240	487 323
Tasandusfond (lg 1)	169 578	169 578	169 578
Toetusfond (lg 2)	226 070	284 581	286 992
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	58 493	21 081	30 753
Tulud kokku	1 088 957	1 115 035	1 135 192
Tegevuskulud			
Üldised valitsussektori teenused	163 339	162 335	160 105
Valla- ja linnavolikogu	10 250	10 650	10 412
Valla- ja linnavalitsus	145 004	143 750	143 156
Muud üldised teenused	8 085	7 935	6 537
Majandus	43 400	17 400	15 757
Maakorraldus	500	500	206
Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrahoid)	42 900	16 900	15 551
Keskkonnakaitse	4 500	5 380	6 460
Jäätmekäitlus (prügivedu)	2 500	2 200	2 203
Heitveekäitlus	2 000	3 180	4 257
Elamu- ja kommunaalmajandus	31 450	30 950	31 947
Veevarustus	2 050	50	35
Tänavavalgustus	1 500	1 900	1 673
Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	27 900	29 000	30 239
Vabaaeg, kultuur ja religioon	97 545	97 243	93 723
Laste huvialamajad ja keskused	1 311	1 311	1 298
Noorsootöö ja noortekeskused	5 902	8 206	9 015
Raamatukogud	34 375	32 369	31 657
Rahva- ja kultuurimajad	54 457	53 857	50 253
Seltsitegevus	1 500	1 500	1 500
Haridus	465 969	469 509	461 430
Lasteaed-koolid	435 120	438 660	433 577
Õpilasveo eriliinid	30 849	30 849	27 853
Koolitoit	21 673	18 673	18 390
Sotsiaalne kaitse	176 220	188 984	187 675
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	7 868	9 958	10 153
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	28 220	26 420	25 718
Eakate sotsiaalhoolekande asutused	122 629	129 218	128 805

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	10 545	11 100	10 746
Riiklik toimetulekutoetus	5 837	8 293	8 259
Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus	1 121	3 995	3 994
Kulud kokku	1 004 096	990 474	975 487
Investeeringustegevus			
Põhivara müük (+)	0	1 600	1 600
Põhivara soetus (-)	-83 097	-118 842	-103 366
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	53 956	8 041	8 041
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-20 000	-16 083	-27 354
Finantskulud (kapitalirent)	-20 342	-20 342	-20 342
Finantstulud (+)	0	0	9
Investeeringustegevus kokku	-69 483	-145 626	-141 412
Finantseerimistegevus			
Finantskulud (-)	-46 400	-46 400	-46 400
Finantseerimistegevus kokku	-46 400	-46 400	-46 400
Likviidsete varade muutus	-31 022	-67 465	-28 107
Vaba jääk ehk likviidsed varad	37 632	1 189	40 547

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Aastaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaruanne on koostatud vastavuses Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid (RTJ-d) ning riigi raamatupidamise üldeeskiri.

Raamatupidamise aastaruanne on koostatud eurodes.

Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem bilansikuupäevast arvestatuna.

Raha ja raha ekvivalendid

Bilansis kajastatakse raha ja pangakontode kirjel kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke. Rahavoogude aruandes kajastatakse raha ja selle ekvivalentide muutust.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, kuid varasematel perioodidel kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Varud

Ebaolulised varud kantakse kuludesse nende soetamise momendil. Aruandekohuslase bilansis varude jääki ei ole. Eelarveaasta jooksul kuludesse kantud materjali jäägid bilansipäeva seisuga ei ole oluliselt suured ja tulemiaruanne ning bilanssi ei mõjuta.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja kajastatakse soetusmaksumusega alates 2 000 eurot (kuni 31.12.2010 soetatud varade korral alates 1917 eurost). Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 2 000 euro, kajastatakse kuni kasutuselevõtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudes) ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kulusse.

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi.

Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Hooned ja rajatised	2 – 10%
Masinad ja seadmed	10 – 30%
Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika	20 – 40%
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	20 – 40%

Bioloogiline vara

Bioloogilised varad võetakse bilansis arvele, kui nende soetusmaksumus on alates 2000 eurost (ilma käibemaksuta). Kogumina soetatud bioloogilised varad (kogumi liikmete olemus ja kasutamise eesmärk on ühesugune) võib arvele võtta ühe tervikuna, kui kogumis väärtus tervikuna on alates ülaltoodud piirist.

Bioloogiline vara Mõniste vallavalitsuse varade hulgas on kasvav mets, mille kasutamisest saab omavalitsus tulevikus majanduslikku kasu. Bioloogilisi varasid kajastatakse nii esmasel arvelevõtmisel kui ka järgnevatel bilansikuupäevadel nende õiglasel väärtuses, milles on maha arvatud hinnangulised müügikulutused. Bioloogilise vara esmasest arvelevõtmisest õiglasel väärtuses (millest on maha arvatud hinnangulised müügikulutused) ja ka hilisemast õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi tulemiaruanes. Õiglase väärtuse leidmisel on aluseks võetud metsakinnistute kohta koostatud

metsade majandamise kavad ning mets on hinnatud eraldiste kaupa vastavalt igal eraldisel kasvava metsa väärtusele ning turuhinnale.

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, välja arvatud juhul, kui ei eksisteeri piisavat kindlust, kas rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse – sellisel juhul amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku tööea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi maksed jagatakse kohustust vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõttel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi, mille korral sihtfinantseerimise andja kontrollib toetuste sihipärast kasutamist.

Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et toetuse saaja vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega). Sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse tulemiaruanDES kompenseeritavat kulu ja saadud toetust mõlemaid eraldi.

Varade sihtfinantseerimisel vallaraamatupidamises võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses ja saadud sihtfinantseerimine kajastatakse samal ajal tuluna.

Kassareserv

Kassareserv on moodustatud volikogu otsusega akumulieeritud tulemist eesmärgiga tagada vallavalitsuse likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid see tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Tulude arvestus

Kogutud maksude, lõivude ja trahvide tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt esitatud maksudeklaratsioonidele ja muudele tulu tekkimist kajastavatele dokumentidele. Toodete müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (näiteks käibemaks, juhul kui ostjaks on mitte-käibemaksukohustuslane) on kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus.

Eelarve täitmine

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega.

Valla eelarve (edaspidi eelarve) koosneb ühe eelarveaasta kõigist tuludest ja kuludest, mis kokkuvõttes viiakse tasakaalu. Eelarve koostamise eesmärk on kindlaks määrata rahaliste vahendite suurus ja selle suunamine valla hariduse, kultuuri, sotsiaalsfääri, halduse ja teiste tegevuste kulude katteks.

Eelarve koostamise aluseks on valla arengukava ja valla strateegiakava.

Eelarve koostamisel juhendatakse Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest ning Vallavolikogu ja Vallavalitsuse õigusaktidest.

Eelarve täitmise ja tulemiaruanne vahe seisneb selles, et eelarve täitmise aruanne kajastab rahaliste vahendite laekumist ja kulutamist ning finantsinvesteeringute suurendamist ja vahendamist. Tulemiaruanne näitab tegelike tulude ja kulude (k.a. finantstulude- ja kulude) arvestust olenemata kas tulud, kulud on laekunud.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Mõniste Valla volikogu ja valitsuse liikmed ja asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmneseid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Lisa 2. Raha ja selle ekvivalendid

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Sularaha	3 415	665
Arvelduskontod pankades	37 313	68 170
Raha kokku	40 728	68 835
Rahalt teenitud intressitulu	9	6

Lisa 3. Maksud, lõivud, trahvid

eurodes

A. Maksu-, lõivu ja trahvinõuded ning maksukohustused

Maksud brutosummas	Lühiajalised nõuded		Lühiajalised kohustused	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Tulumaks	48 879	42 542	6 451	5 723
Maamaks	0	0	201	305
Sotsiaalmaks	0	0	13 813	11 904
Töötuskindlustusmaksed	0	0	943	1 012
Kogumispensionimaksed	0	0	709	616
Muud riiklikud maksud	0	0	0	0
Kokku maksud	48 879	42 542	22 116	19 560
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	317	375	0	0
Kokku trahvid	317	375	0	0
Kokku maksud, lõivud ja trahvid	49 196	42 917	22 116	19 560

B. Maksu-, lõivu ja trahvitulud

	31.12.2015	31.12.2014
Maksud	474 356	456 695
Tulumaks	410 537	391 258
Maamaks	63 819	65 438
Lõivud	1 101	1 128
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	1 337	1 324
Tasud vee erikasutusest	1 337	1 296
Saastetasud	0	28
Kokku maksud, lõivud, trahvid	476 794	459 147

Lisa 4. Muud nõuded ja ettemaksed

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
	Lühiajaline osa	Lühiajaline osa
Nõuded ostjate vastu	13 461	18 557
sh. brutosummas	14 243	20 109
sh. ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud	-782	-1 552
Nõuded toetuste eest (vt lisa 10)	499	1 075
Muud nõuded	20	36
Ettemakstud toetused	10 065	18 476
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	24 045	38 144

Lisa 5. Materiaalne põhivara

eurodes

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Kokku
Jääk 31.12.2014					
Soetusmaksumus	8 312	3 542 905	304 582	36 743	3 892 542
Akumuleeritud kulum		-814 694	-204 330	-27 975	-1 047 000
Põhivara jääkväärtus	8 312	2 728 211	100 252	8 768	2 845 542
Soetused	0	68 063	0	7 553	75 616
Muu mahakandmine	0	0	0	0	0
Müüdnud varad müügihinnas	0	1 600	0	0	1 600
Kasum/kahjum varade müügist	0	-3 777	0	0	-3 777
Mahakandmine, müük	0	7 750	0	0	7 750
Amortisatsioon ja allahindlused	0	-124 984	-33 580	-3 273	-161 837
Jääk 31.12.2015					
Soetusmaksumus	8 312	3 603 218	304 582	44 296	3 960 408
Akumuleeritud kulum		-937 305	-237 910	-31 248	-1 206 463
Põhivara jääkväärtus	8 312	2 665 913	66 672	13 048	2 753 945

Põhivara soetused 2015

Hooned ja rajatised summas 68 063 eurot

Sh Parmupalu – Varstu tehoiutööd 4 819 eurot

Mõniste – Luhtu tehoiutööd 27 027 eurot

Tiitsa – Sinesaare tee rekonstrueerimine 31 717 eurot

Mõniste Sotsiaal- ja Tervishoiukeskuse renoveerimistööd 3 600 eurot

Veevõtutiigi ehitus 900 eurot

Muu põhivara - soetati A3 printer summas 2 053 eurot ja murutraktor summas 5 500 eurot

Kapitalirendi tingimustel renditud varad

	Hooned	Rajatised	Masinad ja sead- med	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2014	536 229	28 972	89 215	654 417
Soetusmaksumus	672 314	84 798	258 582	1 015 694
Akumuleeritud kulum	-136 085	-55 826	-169 367	-361 277
Jääkväärtus 31.12.2015	515 364	20 493	62 449	598 306
Soetusmaksumus	672 314	84 798	258 582	1 015 694
Akumuleeritud kulum	-156 950	-64 305	-196 133	-417 388

Lisa 6. Bioloogiline vara

eurodes

31.12.2015 31.12.2014

Kasvav mets	52 270	52 270
Bioloogilised varad õiglasel väärtuses kokku	52 270	52 270

Bioloogilise vara hindamine õiglasel väärtusesse viidi läbi 2015. aasta alguses eksperdi poolt. Bioloogiline vara koosneb kahest kinnistust: Kuutsipalu kinnistu väärtusega 40 189 eurot ja Kooli kinnistu väärtusega 12 081 eurot.

Lisa 7. Võlad tarnijatele

eurodes

31.12.2015 31.12.2014

Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	9 602	14 426
Riigiasutused	3 457	4 483
Kohalikud omavalitsused	1 272	0
Äriühingud	4 758	9 211
Eraisikud, kolmas sektor	115	732
Võlad hankijatele põhivara eest	0	0
Äriühingud	0	0
Kokku võlad hankijatele	9 602	14 426

Lisa 8. Muud kohustused ja saadud ettemaksed

eurodes

31.12.2015 31.12.2014

Lühiajaline osa Lühiajaline osa

Maksukohustused (vt lisa 3A)	22 116	19 560
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	6 117	13 354
Muud kohustused	3 886	477
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	32 119	33 391

Lisa 9. Laenukohustused

eurodes

	Kuni 1a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4-5 a	Üle 5 a	KOKKU
Jääk seisuga 31.12.2014							
Kapitalirendikohustused	19 738	19 941	20 146	20 354	20 564	774 380	875 123
Jääk seisuga 31.12.2015							
Kapitalirendikohustused	19 526	19 252	19 038	18 881	18 782	733 245	828 724

Informatsioon kapitalirendi lepingute kaupa

Kapitalirendile andja	Lõpp- tähtaeg	Intressi- määr	Alus- valuuta	Jääk		Intressikulu	
				31.12.2015	31.12.2014	2015	2014
Riigi Kinnisvara AS	2038	1,03%	EUR	828 724	875 123	9 014	10 999
Swedbank Liising AS	2014	3,68%	EUR	0	0	0	16
Kokku				828 724	875 123	9 014	11 015

Intressimäär on 12 kuu EURIBOR +1,03 protsenti. Intressimäär kuulub iga aasta lõpul ümberarvutamisele vastavalt Riigi Kinnisvara AS metoodikale.

Lisa 10. Saadud toetused

eurodes

	31.12.2015			31.12.2014		
	Saadud toetused	Nõuded	Laekunud ettemaksed	Saadud toetused	Nõuded	Laekunud ettemaksed
Rahaline sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	12 650	0	5 627	28 376	0	10 725
Riigieelarvest teedehituseks	0	0	0	19 101	0	0
Maavalitsus kaasfinantseerimine Hajaasustuse programm	12 650	0	5 627	9 275	0	10 725
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	483 292	499	0	425 864	927	2 629
Riigieelarvest tasandus- ja toetusfond	401 670	0	0	373 995	0	0
Riigieelarvest teedehituseks	54 900	0	0	35 489	0	0
KIK - Jäätmekäitlus	1 611	0	0	1 680	0	0
KIK - Mõniste ja Karisöödi parkide hoolduseks	0	0	0	3 300	0	0
KIK - Projekt "Mõniste kooli laste uurimispäevad"	631	0	0	0	927	0
KIK - Projekt "Õpilaste hea tervis puhtast loodusest"	0	0	0	1 047	0	0
KIK - Mõniste ja Karisöödi parkide hoolduskava koostamise toetuseks	5 454	0	0	0	0	0
PRIA - Koolipiima-, puuvilja toetus	1 356	130	0	1 601	0	0
Kultuuriministeerium	200	0	0	120	0	0
Välismaine sihtfinantseerimine Eesti-Läti projekt "Idea on the border"	0	0	0	5 297	0	0
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts	1 031	0	0	929	0	541
Eesti Töötukassa (palgatoetus)	1 735	369	0	341	0	0
Rahandusministeerium (aadressiandmete korrastus, õppelaenude kustutamine)	0	0	0	259	0	0
Eesti Kultuurkapital	0	0	0	0	0	0
SA Archimedes (Mõniste Kooli õpetajate õppepäevad ainete lõimimiseks Thorshöfni foolish Islandil)	2 610	0	0	0	0	2 088
Maavalitsus (tervisepofiili uuendamine, ujumise algõpe)	574	0	0	1 486	0	0

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Sotsiaalministeerium	9 365	0	0	0	0	0
Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt sihtasutustelt	0	0	0	200	0	0
Muudelt residentidelt	2 155	0	0	120	0	0
Kaupadena saadud mitterahalised sihtfinantseerimised	1 571	0	0	1 501	0	0
Riigieelarvest eraldatud toetus raamatute soetamiseks raamatukogudele	1 571	0	0	1 501	0	0
TOETUSED KOKKU:	498 012	499	5 627	456 668	927	13 354

Kokku saadi 2015 aastal toetusi 498 012 eurot, millest sihtotstarbeline toetus põhivara soetamiseks oli 18 277 eurot. Aastal 2014 saadi toetusi 456 668 eurot, millest 39 101 eurot oli sihtotstarbeline toetus põhivara soetamiseks.

Lisa 11. Tulud kaupade ja teenuste müügist

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Tulu haridusalasest tegevusest	26 779	26 784
Tulu kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	4 766	9 911
Tulu üldhooldekodu tegevusest	134 267	100 120
Tulud elamu- ja kommunaaltegevusest	6 684	14 085
Üüri- ja renditulud	1 220	2 553
Riigilõivutulud (vt. lisa 3B)	1 101	1 128
Tulud üldvalitsemisest	814	975
Tulud muudelt majandusaladelt	187	306
Kokku tulud kaupade ja teenuste müügist	175 818	155 862

Lisa 12. Muud tegevustulud

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Tulud loodusressursside kasutamisest (vt lisa 3B)	1 280	1 296
Saastetasud (vt lisa 3B)	0	28
Muud tulud	806	253
Kokku muud tegevustulud	2 086	1 577

Lisa 13. Antud toetused

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele	-45 461	-35 376
Peretoetused (sünnitoetused, lapse koolitoetused)	-8 611	-3 551
Toimetulekutoetus	-8 223	-4 654
Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele	-24 324	-24 044
Muud sotsiaaltoetused (vanuritele, matusetootused)	-4 303	-3 127
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-2 856	-1 189
Hariduskuludeks ja õpilasüritustele	-1 356	-221
MTÜ-dele projektide toetuseks	-1 500	-968
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-40 551	-18 555
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-40 551	-18 555
Liikmemaksud	-7 637	-8 205
Kohalikele omavalitsusliitudele	-7 637	-7 191
Muud liikmemaksud	0	-1 014
Kokku antud toetused	-96 505	-63 325

Lisa 14. Tööjõukulud

eurodes

Tegevusvaldkond	2015		2014	
	Töötajate arv	Töötasukulud	Töötajate arv	Töötasukulud
Haridus	26,08	-237 248	25,59	-208 945
Vallavalitsus	8,34	-87 742	7,84	-77 311
Sotsiaalne hoolekanne	7,5	-59 737	7,29	-47 434
Raamatukogud	2	-14 878	2,75	-15 093
Rahva- ja kultuurimaja	2,03	-16 149	2,03	-15 397
Sotsiaalse kaitse haldus	0	0	0,08	-668
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandetasutused	0,7	-4 903	0,08	-565
Elamu- ja kommunaalmajandus	0	-587	0,24	-350
Volikogu	0	-5 256	0	-5 235
Noorsootöö	0,5	-3 871	0	-1 200
Muud ajutised lepingud	0	0	0,24	-1 479
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	47,15	-430 371	46,14	-373 676

Töötajate arvuna on esitatud keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale.

Tööjõukulud	2015	2014
Personalikulud	-577 255	-501 187
Töötasukulud	-430 371	-373 676
Sotsiaalmaks ja töötukindlustusmaksed	-146 884	-127 510
Kokku tööjõukulud	-577 255	-501 187

Lisa 15. Majandamiskulud

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-58 044	-76 106
Õppevahendite ja koolituste kulud	-44 006	-45 641
<i>sh. koolituskulud teistele omavalitsustele</i>	-30 270	-33 267
Rajatiste majandamiskulud	-29 282	-21 416
Inventari majandamiskulud	-14 078	-13 502
Toiduained ja toitlustusteenused	-35 359	-37 186
Administreerimiskulud	-17 928	-18 909
Transporditeenused (õpilasveod)	-21 701	-21 624
Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	-19 430	-18 080
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-15 248	-14 790
Sõidukite majandamiskulud	-9 734	-9 461
Sotsiaalteenused	-934	-2 646
Teavikute kulud	-5 244	-4 766
Meditsiini- ja hügieenikulud	-17 541	-12 988
Masinate ja seadmete majandamiskulud	-503	-4 629
Koolituskulud	-5 465	-5 064
Muud majandamiskulud	-3 297	-1 104
Lähetuskulud	-2 722	-185
Uurimis- ja arendustööde ostukulud	-6 340	-4 214
Kokku majandamiskulud	-306 856	-312 311

sh rendikulud

	2015	2014
	Infotehnoloogia (arvutid)	Infotehnoloogia (arvutid)
Rendikulu kasutusrendilepingutelt	2 586	2 583
Rendikulu kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel		
Järgmisel majandusaastal	2 360	2 586
1.kuni 2.aastal	397	2 360
Kokku	2 757	4 946

Lisa 16. Muud tegevuskulud

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Käibemaksukulu põhivara soetustelt	-15 191	-4 559
Käibemaksukulu tegevuskuludelt	-53 043	-57 058
Loodusressursside ja saastetasud	-2 832	-1 085
Viivised	0	-2
Muud majandamiskulud	-46	-124
Kulu nõuete ebatõenäoliseks laekuvaks hinnatud	-700	-38
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	-3 777	-1 797
Kokku	-75 589	-64 663

Lisa 17. Seotud osapooled

Seotud osapool on isik või ettevõtte, kes on seotud aastaaruannet koostava ettevõttega sel määral, et nendevahelised tehingud ei pruugi toimuda turutingimustel. Mõniste Vallavalitsuse koostatavas aruandes loetakse seotud osapoolteks Mõniste Vallavolikogu liikmeid, Mõniste Vallavalitsuse liikmeid, Mõniste valla hallatavate asutuste juhte ning nende lähedasi pereliikmeid (abikaasa, elukaaslane, vanem või laps) ja nende seotud ettevõtteid.

Mõniste Vallavolikogus on üheksa liiget, vallavalitsuses neli liiget, hallatavate asutuste juhte on viis. Volikogu esimehele makstav igakuine hüvitis oli 350 eurot, aseesimehe igakuine hüvitis 40 eurot ning liikmetele istungil osalemise eest makstav hüvitis oli 12 eurot, vallavalitsuse liikmetele tasu ei makstud.

Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

		Tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv		Tasude kogusumma	
Asutus	Ametikohad	2015	2014	2015	2014
Volikogu	volikogu esimees	1	1	-4 200	-3 978
Volikogu	volikogu aseesimees	1	1	-180	-400
Volikogu	volikogu liikmed	8	8	-492	-581
Volikogu	komisjoni liikmed	16	16	-84	-276
Vallavalitsus	vallavanem	1	1	-13 690	-13 202
Vallavalitsus	vallavalitsuse liikmed	3	3	-23 793	-28 844
Asutuste juhid	juhid	5	5	-43 668	-41 954
Kokku		35	35	-86 107	-89 235

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Turuhinnast erinevad tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja nende lähedaste pereliikmetega seotud sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingutega ei tehtud.

Seotud osapooltega tehti ostutehinguid summas 4 932 eurot. Toetusi anti summas 438 eurot.

Lisa 18. Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Mõniste valla 2015. aasta eelarve võeti vastu 27.02.2015 määrus nr 3 ja koostati kaks lisaelarvet. Esimene lisaelarve võeti vastu 29.05.2015 määrus nr 5 ja teine lisaelarve võeti vastu 03.12.2015 määrus nr 11. Lisaelarvetega täpsustati sihtotstarbeliste eraldiste kajastamist ja seejuures täpsustati tulude laekumist ja kulude tekkimist.

Põhitegevuse tulude lõplik eelarve oli 1 115 035 eurot ja eelarve täideti 1 135 192 eurot. Eelarve täideti 102%.

Maksutulud

	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
Tulud	462 740	467 917
Füüsilise isiku tulumaks	398 940	404 201
Maamaks	63 800	63 716

Maksutulused oli eelarvesse planeeritud 462 740 eurot, maksutulude laekumine oli 467 917 eurot, täitmine seega 101%. Maksutulud moodustasid eelarve täitmise alusel tegevustuludest 41,2%.

Tasandus- ja toetusfond

	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
Fondid kokku	454 159	456 570
Tasandusfond	169 578	169 578
Toetusfond	284 581	286 992

Tasandusfondi oli planeeritud 454 159 eurot ja laekus 456 570 eurot. Kogu tegevustuludest moodustasid riigieelarvest eraldatud tasandus- ja toetusfondi vahendid 40,2%.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
Tulud kokku	173 596	176 255
Riigilõiv	1 000	1 101

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Laekumised haridusasutuste majandustegevusest	23 000	25 214
Laekumised kultuuriasutuse majandustegevusest	4 800	4 715
Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest	134 816	135 309
Laekumised elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevusest	7 380	7 492
Laekumised üldvalitsemisasutuste majandustegevuses	1 100	1 002
Üüri- ja renditulud	1 500	1 238
Muud tulud	0	184

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustasid tegevustuludest 15,5%.

Vee- ja saastetasud, muud tulud

	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
Tulud kokku	3 459	3 697
Laekumine vee erikasutusest	1 000	1 337
Saastetasud	100	0
Muud tulud	2359	2360

Vee- ja saastetasud ning muud tulud moodustasid tegevustuludest 0,3%.

Saadud toetused tegevuskulude katteks

	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
Tulud kokku	21 481	30 753
Kultuuriministeerium	4 658	4 799
Põllumajandusministeerium	1 400	1 355
Sotsiaalministeerium	9 080	10 415
Maavalitsus	400	574
Sihtasutustelt	5 943	13 610

Saadud toetused tegevuskuludeks moodustasid tulude eelarvest 2,8%. Kultuuriministeeriumist laekunud eraldis oli SA Wõru Instituudi toetus Mõniste Koolile võru keele õpetamiseks summas 4 799 eurot. Põllumajandusministeeriumi eraldis 1 355 eurot oli seotud koolipiima ja –puuviljade projektiga. Sotsiaalministeeriumilt laekunud 5 000 eurot oli eraldis Mõniste sotsiaal- ja tervishoiukeskuse inventari soetamiseks. 4 365 eurot on Sotsiaalkindlustusameti

toetus toetatud elamise ja igapäeva elu toetamise teenusteks. 1 050 eurot oli hüvitis valla ja hallatavate asutuste töövõimetus pensionisaavate töötajate pikendatud põhipuhkuse kulude katteks. Toetusena sihtasutustelt on kajastatud SA Keskkonnainvesteeringute Keskus toetusi. KIK toetas Mõniste ja Karisöödi parkide hoolduskavade koostamist summas 5 454 eurot ja ohtlike jäätmete kogumise korraldamist summas 1 611 eurot ning eraldas projekti „Õpilase hea tervis puhtast loodusest“ raames 1 558 eurot. Võru Maavalitusest laekub 400 eurot toetust terviseprofili uuendamiseks ja 174 eurot ujumise algõppe korraldamiseks.

Tegevuskulud

Mõniste valla eelarve kulude planeerimisel on arvesse võetud eelkõige kulutused omavalitsusele seadusega pandud kohustuste täitmiseks ja lepinguliste kohustustega seotud kulud.

Põhitegevuse kulude lõplik eelarve oli 990 474 eurot ja tegelikud kulud olid 975 487 eurot, mis oli 98% kulude eelarve mahust.

Üldiste valitsussektori teenustele (vallavolikogu, vallavalitsus, muud teenused ja valitsussektori võla teenindamine) kulutati 160 105 eurot. Mõniste Vallavolikogus on üheksa liiget ja viis komisjoni. Vallavalitsuses töötab lisaks vallavanemale seitse ametnikku. Valitsussektori eelarves on kajastatud kõik kulud, mis on seotud haldusaparaadi tegevusega, mittetulundusühingute ja sihtasutustega, mille liige Mõniste vald on ning liikmemaksud.

Majanduskulude alla kuuluvad maakorraldus, valla teede korrashoiu, transpordi ja üldmajanduslike arendusprojektide kulud. 2015. aastal kulutati majandusele 15 757 eurot. Keskkonnakaitsealased kulutused on mõeldud loodust ja keskkonda reostavate olukordade likvideerimiseks ja selleks kulutati 6 460 eurot.

Elamu- ja kommunaalmajanduse haldamiseks (vallale kuuluvate eluruumide majandamine, veevarustus, tänavavalgustus ja muu tegevus) kulutati 31 947 eurot.

Vaba aja sisustamise ja kultuuri teenindamiseks kulutati 93 723 eurot. Siia kuuluvad kulutused raamatukogudele, rahvamajale, noorsootööle ja seltsitegevusele.

2015. aastal kulutati haridusele 461 430 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 47,4%. Mõniste valla haridusasutuseks on Mõniste Kool (lasteaed – põhikool). Koolis õppis 2015/2016 õppeaastal 69 õpilast ja lasteaias käis 26 last. Rahastamine toimub nii valla omatulude kui riigieelarvest eraldatud vahendite arvelt. Riigieelarvest eraldati pedagoogide palgafondiks 183 250 eurot, täiendkoolituseks 1 543 eurot, õppevahenditeks 3 762 eurot, hariduse investeeringukuludeks 1 300 eurot ja koolilõuna toetuseks 9 009 eurot.

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

Sotsiaalsele kaitsele kulutati 187 675 eurot. Suurimad olid hooldekodu Pihlakobar kulud summas 128 805 eurot, hooldekodus viibis aruandeaasta lõpu seisuga 21 hoolealust. Uuteks teenuseteks aastast 2015 on Mõniste Sotsiaal- ja tervishoiukeskuses toetatud elamise ja igapäeva elu toetamise teenus. Kulu nimetatud tegevusele oli 10 153 eurot.

Puutega inimeste sotsiaalsele kaitsele kulutati 25 718 eurot, perekondade ja laste sotsiaalsele kaitsele 10 746 eurot ja toimetulekutoetuseks 8 259 eurot. Muud kulud olid summas 3 994 eurot. Riigieelarvest eraldati sotsiaalteenuste- ja hoolduskuludeks 33 228 eurot.

Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse lõplik eelarve oli 141 412 eurot. Eelarves kajastati põhivara müügi tulu summas 1 600 eurot. Põhivarade soetamise maksumus oli kokku 103 366 eurot, sh valla teede rekonstrueerimine 76 163 eurot. Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine kajastab hajaasustuse programmi rahastamist summas 16 083 eurot, millest pool oli planeeritud valla eelarvest ning teine pool EAS-i Hajaasustuse programmist (Võru Maavalitsuse vahendusel). 11 271 euroga sihtfinantseeriti Andruse puurkaevu ja Saru reoveepuhasti rekonstrueerimist, mida teostas Võru Vesi AS. Investeeringustegevuse all kajastatakse ka Mõniste Rahvamaja kapitalirendi maksete intressikulud.

Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuse eelarveks on 46 400 eurot ja sellises summas oli ka eelarve täitmine. Finantseerimistegevuses kajastatakse Mõniste Rahvamaja hoone kapitalirendi tagasimakseid.

Lisa 19. Selgitus netovõlakoormuse kohta

Mõniste vald ja Riigi Kinnisvara AS sõlmisid 18.01.2007 Mõniste Kooli kultuuri- ja huvitegevuse hoone üürilepingu. Riigi Kinnisvara AS andis tähtajaliselt üürile rekonstrueeritud kultuuri- ja huvitegevuse hoone, mille netopinna suuruseks on 692 m². Üüri arvestust alustati 01.06.2008 ja kapitalirendi kogumaksumuseks on 1 012 341 eurot. Üüri tasumine toimub igakuuliselt, lisaks tasutakse hoone kindlustuse ja järelevalve kulud.

Alates 2008. aastast tuli kapitalirendiks lugeda ka need rendi- ja üürilepingud, mille korral renditav või üüritav vara ei ole kergesti võimalik asendada teise varaga. Raamatupidamises kajastatakse kohustust kapitalirendina ja see suurendas 2008 aastal netovõlakoormust lubatavast 35% enam (lubatud netovõlakoormus 60%).

Mõniste valla 2015. aasta majandusaasta aruanne

2015. aasta lõpus oli kapitalirendi kohustuse suurus 828 723 eurot ja netovõlakoormus 70%. 2015. aastal tehti ka lisamakse (26 662 eurot) kapitalirendi kohustuse vähendamiseks ja sellega vähenes netovõlakoormus 2%.

Mõniste vald tasub 2016 aastal kapitalirendi põhimakseid vastavalt maksegraafikule (kuusumma 1 627 eurot) kokku summas 19 526 eurot.

Vastavalt 2016 aasta planeeritud eelarvele peaks netovõlakoormus aasta lõpuks olema 64%, mis ületab lubatud piirmäära (60%). Mõniste vallavolikogu ja vallavalitsus on teadlik netovõlakoormuse ülemmäärast ning eelarvesse lisatulude laekumisel planeeritakse kapitalirendi kohustuste vähendamist, et saavutada lähiaastatel netovõlakoormuse määr vastavalt seadusele.